

34(094-5)
(487-1)

Поштарина плаћена.

Год. XX

НОВИ САД 15. VI. 1940.

Број 6

Годишња претплата Д. 120.

Лист излази месечно

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XX
1940

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:

Др. НИКА Ј. ИГЊАТОВИЋ

СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржај: 158 Оштетна парница против чиновника. — 159 Турпис кауза. — 160 Отштета за претрпљене болове. — 161 Ризик из §-а 38 Из. — 162 Извршење. — 163 Противност са списима. Неозбиљан позив (§ 77 Зак. о брачн. праву). — 164 Допуна пресуде (§ 409 Грпн.). — 165 Тестаменат писмени (§ 5). — 166 Повратак призива на исправку. — 167 Урачунавање и протутужба. 168 Уток. — 169 Заједн. тековина. — 170 Посебно намирење по Стеч. закону. — 171 Достављање. — 172 Обећање даровања некретнина. — 173 Алтернативна казна. — 174 Доказ вероватности опасности. — 175 Пребој земљ. дуга. — 176 Јавни тестаменат. — 177 Последице разрешења даровног уговора. — 178 Алиментација и Уредба о л. з. д. — 179 Земљорадничко уверење. — 180 Давање нове исправе по Уредби о л. з. д. — 181 Тужба ради установљења условног права. — 182 Укидање имовне заједнице међу брачним друговима. — 183 Преузимање купљене хране. — 184 Издржавање жене. — 185 Споразум о издржавању жене. — 186 Бестеретна продаја некретнине. — 187 Обновна тужба. — 188 Обновна тужба и контумација.

Ш

Никола Пахоруков, инсп. Мин. Правде АД
Београд.

УРЕДБА

о пословима правде од 27 септембра 1939 год.
(Наставак).

Члан 29. Кривични предмети са подручја Среских судова поменутих у предњим прописима ове Уредбе, који буду на дан 30 септембра 1939 године затечени на раду код Окружних судова дотадашње територијалне надлежности, а који се Срески судови са овим даном издвајају из њихове територијалне надлежности, остају и после овога дана на раду код тих Окружних судова све до њиховог коначног решења

У погледу надлежности за ове предмете у вишем степену важи пропис става 2 чл. 27.

Члан 30. По свима предметима у којима Срески судови, чија се припадност Окружним судовима мења овом Уредбом, донесу до закључно 30 септембри 1939 године своје одлуке, решаваће у другом и трећем степену правне лекове противу тих одлука они судови, који су до сада били надлежни за њихово решавање.

Члан 31. Државно тужиштво код Окружних судова садашње територијалне надлежности доставиће Државним тужиштвима нове територијалне надлежности казнене листове свих лица са подручја Среских судова, који се по овој Уредби издвајају из надлежности садашњих Окружних судова, а која буду до закључно 30 септембра 1939 године правоснажно кривично осуђена од судова садашње територијалне надлежности.

М. с. бр. 1265
27 септембра 1939
у Београду.

Павле, с. р.
Др. Р. Станковић, с. р.
Др. Ј. Перовић, с. р.

Мала збирка судске праксе

Дра Нике Игњатовића, касационог судије у Новој Сади

- Св. 1 Судска пракса из брачног права - - - Динара 10.—
- Св. 2 Судска пракса из брачно имовног права - Динара 10.—
- Св. 3 Судска пракса из наследног права I, део Динара 10.—
- Св. 4 Судска пракса из наследног права II, део Динара 10.—
- Св. 5 Судска пракса из облигационог права I, део Динара 10.—

Св. 1-5 382

158.

Тужба ради отпштете због неправилног рада државног чиновника мора се поднети у року застарелости и онда, ако је још неизвесно, да ли ће штета бити наћена другим путем. Ова ће околност имати за последицу само суспензију поступка.

(Кс. у Новом Саду, Рек. 37-1935).

159.

Основ потраживања тужитељичиног није турпис кауза, ако утужена меница није дата тужитељици, да се створи или одржи конкубинат, који је дошле већ 21 годину постојао, него је меница потписана и дата, да тужитељица место половине куће добије еквивалент њезине вредности, а која је меница стварно протувредност за труд и рад тужитељице и њезине деце око стицања куће, која је била преписана само на туженог,

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 795-1936).

160.

На подручју угарског приватног права, не може се тражити отпштета за претриљене болове.

(Кс. у Н. Саду, Нг. 885-1934).

* * *

Радило се о оштини против зубног лекара за лоше оправљену доњу вилицу.

161.

I. Онај, ко се послужи правом из неправомоћне пресуде, преузима на себе ризик, који може да донесе измена те пресуде. — II. Онај, кога терети дужност обестерећења, одговара за потпуну штету према §-у 38 зак. чл. LIV: 1912.

(Касациони суд одељење Б. у Н. Саду, Г. 315-1928).

162.

Не може се одредити принудно извршење на санкције, које у одлуци, на основу које се тражи оврха, нису предвиђене.

(Касациони суд одељење Б. у Н. Саду, Вп. 477-1928).

163.

I. Не одговара прописима из §-а 534 Грпш. та проста изјава молиоца ревизије, да је утврђено чињенично стање у опреци са садржајем списка, и да је суд извео очигледно погрешне закључке, ако се уједно не каже и то о чему су те опреке и ти неправилни закључци. — II. Није озбиљан позив мужевљев упућен преко суда својој жени ради успоставе брачне заједнице (§ 77), ако је муж претходно изјавио, да жели развенчање. Жена се не мора одазвати оваком неозбиљном позиву.

(Касациони суд одељење Б. у Н. Саду, Г. 281-1928).

164.

Нема места тражењу да се пресуда допуни у смислу §-а 409 Грпш. зато што тужени нису осуђени на сношење парнич. трошкова, када је у пресуди установљена количина трошкова, само је нижем суду преуштено решавање о томе, која странка да сноси те трошкове.

(Касациони суд одељење Б. у Н. Саду, Г. 112-1928).

165.

По 270 начелној куријалној одлуци тај битни захтев §-а 5 зак. чл. XVI: 1876, да шестапор мора пред сведоцима шестаменат потписати или изјавити да га је раније већ потписао, и да то морају сведоци потврдити у клаузули, не надокнађује ни то, да је шестапор другом приликом показани шестаменат признао за свој,

ниши да потпис тештатора на шестаменту није доведен у сумњу, као ни то, да је шестаментор, остављајући шестамент код јавног бележника, признао, да је потпис његов. (Кс. у Новом Саду, Рек. II. 597-1938).

Касациони суд ревизију тужених не уважава, нападнуту пресуду позивнога суда одобрава и тужене осуђује да тужитељу у име ревизионих трошкова плате, у року од 15 дана под претњом оврхе, 675 динара.

Разлози: Тужитељ је у тужби навео да је његова пок. жена 11 августа 1936 године сачинила писмени приватни тестамент, којим је својим наследницима именovala кћер своје сестре Ј. В. М. и своју сестру В. Ј. рођ. Т. Тај тестамент је, међутим, без правне ваљаности, јер се у клаузули тестаментарних сведока не потврђује да је тестамент тештаторка потписала, нити да је пред сведоцима признала да га је већ раније својеручно потписала. Сем тога тестамент је неваљан и због тога, јер је тештаторка дан пред сачињења тестаента, а два дана пред смрт, 10 августа 1936, попила већу количину масне соде и пренета у болницу, тако, да је на дан састава тестаента била већ потпуно неспособна да изрази своју вољу. Тужени су у својој одбрани навели да оставински иметак сачињава имовину од гране коју тужитељ не би могао наследити и да нема тестаента, па да већ и зато нема легитимације да тестамент напада; да за ваљаност тестаента није било потребно да сведоци потврде да га је тештаторка својеручно потписала јер тестамент није имао бити састављен према пропису §-а 5 зак. чл. XVI из год. 1876 и порекли су да тештаторка за састав тестаента није била душевно способна.

Првостепени суд, Окружни суд у С., одбио је тужитеља са тужбом и осудио да плати трошкове, док је Апелациони суд првостепену пресуду преиначио, а тестамент огласио неваљаним и тужене осудио да плате трошкове.

Жалба тужених, да је Апелациони суд повредио правне прописе није основана. Неспорно је међу странкама да тестаменат који тужитељ напада није тастаторка својеручно написала, него да га је саставило и написало треће лице, а да га је тастаторка само својеручно потписала. У таквом случају, према правилној изреци Апелационога суда, тестаменат има бити сачињен према пропису §-а 5 зак. чл. XVI из год. 1876.

У смислу пак, 270 Начелне куријалне одлуке ту битну потрепштину §-а 5 поменутог зак. чланка, да тастатор мора пред сведоцима тестаменат потписати или изјавити да га је раније већ потписао и да то сведоци морају у клаузули потврдити, не надокнађује ни то да је тастатор другом приликом пред сведоцима показани тестаменат признао за свој, нити да потпис тастатора на тестаменту није доведен у сумњу, као ни то да је тастатор остављајући тестаменат код јавног бележника, признао да је потпис његов. Како, дакле, и у клаузули сведока на спорном тестаменту нема потврде о томе да је тастаторка тестаменат својеручно потписала нити да је изјавила да га је раније потписала, Апелациони суд је правилно огласио тестаменат неваљаним.

Тужене, који са ревизијом нису успели, ваљало је осудити да плате трошкове ревизионог поступка у см. §-а 143 и 152 Грпп.

Нови Сад, 24 априла 1939 године.

* * *

О тестаменту види: II. 2, 71, — III. 123, 138, — IV. 3, 82, — V. 5, — VI. 50, 66, 77, 80, 84, — VII. 14, 79, VIII. 1, 28, 89, 206, — X. 31, — XI. 54, — XIII. 29, 39, 49, 57, 95, — XIV. 168, — XVI. 13, 25, 62, — XVII. 23, — XVIII. 8. 266, — XIX. 7.

166.

Призив који је поднела тужена римо-католичка надарбина, погрешком пера по Државном Ерару, а затим

враћен јој призив поднела у датом року по законитом јој заступнику Држ. правобраништву, има се по ставу 2 §-а 184 Грп. сматрати благовремено поднесеним.

(Стол седморице у Загребу, Рек, 478-938).

Ревизијски рекурс се уважује, те се закључак призивног суда укида и ствар враћа истоме суду, да о призиву донесе нову одлуку.

Образложење: Туженица побија закључак призивног суда ревизијским рекурсом из разлога, јер да је призивни суд протузаконито поступао, када је одбацио њезин призив из разлога, што га је поднијела без адвокатске сигнатуре, те што тај наводни недостатак није исправила у датом јој року, ма да њу као римо-католичку црквену надарбину заступа по закону пред судом Државно правобраништво, по којем је и свој призив поднијела, па тако исти није ни требао бити потписан по адвокату.

Стога предлаже да се обје нижестепене одлуке укину и ствар врати првостепену суду на даљи законски поступак.

Ревизијски рекурс је основан. Туженицу заступа наиме у конкретној парници Државно правобраништво и то у смислу решења Министарства финансија од 31 августа 1935, бр. 1294, изданог на основу § 6 Закона о државном правобраништву у вези са § 54 тог закона с којим су у том погледу стављени ван снаге сви пријашњи законски прописи, уредбе и службена упутства. Код тога више не долази у обзир да ли су предмет парнице само издаци односно трошкови који спадају и оквир редовног gospodarства или пак је предмет исте интегритет темељне црквене и надабинске имовине.

Пошто је туженица у даном јој року исправила погрешку пера у свом праводобно поднесеном призиву, што је испод образложења истог био означен Државни Ерап Краљевине Југосливије као призиватељ уместо ње, те је првобитни као и исправљени свој призив поднијела призивном суду у датом јој року по свом законском за-

ступнику Државном правобраништву у Загребу, то јој се призив имаде по ставу 2 § 184 Грпп. сматрати благо-времено поднесеним, па је тако призивни суд погрешно, када је исти одбацио.

Из тих разлога је ваљало ревизијски рекурс уважити и одлучити, како је у диспозитивном дијелу овог закључка наведено.

Стол седморице у Загреду, 1 фебруара 1939 године.

167.

Приговор урачунавања, и око је у другој парници за исти износ дигнуша прошутужба, не ствара лис пенденс. (Кс. у Н. Саду, Рев. II. 480-937).

Касациони суд поводом ревизије тужене укида пресуду првог и призивног суда и ствар враћа првостепеном суду на нов поступак и доношење нове одлуке.

Разлози: Против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Бр. Пл. 68-935 од 20 марта 1936 год. поднела је ревизионо писмено тужена, молећи, да се нападнута пресида поништи а на основу ревизијских разлога из т. 2 и 3 §-а 597 Грпп.

Између осталих разлога, тужена напада пресуду призивног суда да је неумесно становиште истог у погледу тога што је одбио њезин урачунбени приговор, јер установљење не одговара парничним списима Бр. Р. 242-934 и Бр. Р. 1363-934, јер из ових списа може се видети, да је у целости порицала потраживање Др. В. у овим парницама, јер му ништа не дугује и тражила је да јој врати што је депонирала суму у износу од 2.000 динара, која њојзи припада. Сматра да са пуним правом може тражити урачунање ове своте у овој парници место да тужитељу у овој парници плати, а у другој парници после да он плати.

Овај разлог ревизионог писменог тужене на закону је основан.

Апелациони суд урачунбени приговор гледе 2.000 динара није у овој парници уважио, јер из припослатих списа произлазило би, да је тужена тужила садањег тужиоца за 2.000 — динара, но и тужилац је тужио тужену за 1909 — динара, те пошто једна од тих тужби има карактер противтужбе, то да ће се у тим парницама расправити уколико тужена имаде право на односну своту, па стога да се питање у овој парници није могло решити.

Касациони суд стоји на становишту да приговор урачунавања иако је у другој парници за исти износ протутужба дигнута не ствара лис пендес, а с обзиром на § 487 и 327 Грпп.; но уколико би у овој парници приговор урачунавања био решен правомоћно, то би спречавало да се у парници где је протутужба дигнута поново решава; што значи материјалну препреку.

Како у конкретној ствари тужена је ставила још код првостепеног суда компензациони приговор за 2.000 динара, а првостепени и призивни суд о томе није решавао; то постоји ништавост из §-а 597 т. 2 Грпп. ради чега је ваљао нападнуту пресуду разрешити и ствар упутити првостепеном суду да реши и питање компензационог приговора тужене.

Како тужена у разлозима ревизионог писмена напада призивну пресуду у главном ради погрешне оцене; те тако у погледу оцене доказа нема места ревизији; то би у погледу осталих разлога ревизионо писмено тужене било неосновано.

Нови Сад, 21 марта 1940 годтне.

* * *

Судска пракса: Не спречава мериторно решење компензационог приговора то, што је тужени ради тражбине коју жели урачунати раније већ покренуо посебну парницу, пошто би се приговор литис пенденције могао остварити само онда, да је подигнута протутужба. (К. 402-896).

Тужени може своју протутражбину учинити предметом урачунавања и у разним парницама, ако она још није била предмет пресудом изречене компензације. (К. 6013-29)

У случају остварења неке протутражбине путем компензационог приговора, све дотле, док странка не одустане од компензационог приговора, односно док се урачунавање у негативном праву коначно не реши, то исто потраживање према истој противној странци не може се остварити у другој парници ни тужбом, ни протутужбом. (К. 7263-923).

* * *

Као што се дакле види судска пракса није једнообразна у своје питању. Ковач је тога — по нашем мишљењу тачног — правног стајалишта, да стављени приговор урачунавања ствара литис пенденцију. Ово своје правно стајалиште међу осталом објашњава овако: ово правно стајалиште подупиरे и § 412 ст. Грп. по коме таква протутражбина, која је пресудом већ урачуната, до висине урачунате тражбине не може се поново остварити. Према овоме пресуда у погледу већ урачунате протутражбине ствара правоћност, јер урачунавање није само операција којом се врши намирење, него урачунавању безусловно претходи судско разматрање, установљење и одлучивање. А приговору литис пенденције, по правилу има места онда, кад се у другој парници може на основу раније пресуде успешно истаћи приговор пресуђене ствари. Мотиви приговора литис пенденције, а то су: отклањање паралелног расправљања и евентуално противног одлучивања, као и одбрана против вишеструког нападања од стране противне странке, јесу чисто практичне врлоде.

168.

У случају делимичног преиначења решења првога суда, уштоком се може напасти само онај део решења другог суда, којим је преиначено решење првога суда.
(Кс. у Новом Саду, Вп. 823-934).

169.

Имовина, која је прибављена за време трајања брачне заједнице путем купопродајног уговора, има се сматрати заједничком шековином.
(Кс. у Новом Саду, Г. 132-1933).

170.

По наређењу § а 152 Стечајног закона, веровници, којима припада право посебног намирења, могу остварити

своја права као и ван стечаја. Извршење се може спровести у оквиру предбележбе, без обзира на стечај, ако је предбележено заложно право стечено пре отварања стечаја, а није нападнуто (§ 27-29 истога зокона) од стране куратора стечајне масе.

(Кс. у Новом Саду, Вп. 268-1932).

171.

Нема места жалби зато, што судско решење није прописно, путем судског достављача уручено, ако је странка то решење благовремено ипак примила на други начин.

(Кс. у Новом Саду, Г. 835-928)

172.

I. За ваљаност обећања даровања некретнине, потребна је исправа. — II. Заједничко становање у обећаној кући онога лица, које је обећало даровање и онога, коме је дато обећање, још не доказује, да је ово задње лице ступило у посед по наредби бр. 4420-918 М. претс. ако се предаја у посед не би обележила неком нарочитом радњом.

(Кс. у Новом Саду, Г. 722-928).

* * *

У овом случају обећање је учињено од стране оца према сину, који је и пре обећања заједно становао са својим оцем, а и после обећања даље становао у истој кући са оцем.

173.

Кад је предвиђена алтернативна казна робије или строгог затвора, па дело није почињено из нечасних побуда, нишпи се показао зао карактер учиниоца, дело се има квалификовати као преступ.

(Кс. у Новом Саду, Кре. 338-932).

174.

Вероватност опасности, предвиђене у §-у 50 зак. чл. LIV:1912 може се доказати не само спроведеним из-

вршењима, него и другим стварним разлозима. Вероватности опасности не може се закључити из непровереног приватног писма трећег лица.

(Кс. у Новом Саду, Вп. 494-934).

175.

Подмирење земљорадничких дугова, насталих до 20 априла 1912 г. пребојем, има се просуђивати по прописима општег грађ. законика, без обзира на прописе Уредбе о л. з. д. (Стол Седморице Загреб, Рев. 709-929).

176.

По јавном бележнику састављен шестаменаш одговара захтевима ваљаности, предвиђеним у тач. б., §-а 82 зак. чл. XXXV:1874 и онда ако су други јавни бележник или два сведока била присутна само онда, кад је писани шестаменаш прочитан, од стране тештатора одобрен и потписан.

(Кс. у Новом Саду, Рев. 606-935).

* * *

Према томе није потребно да други јавни бележник или два сведока буду присутна и онда; када тештатор саопштава јавном бележнику своју последњу вољу.

177.

Правно је правило, да у случају разрешења даровног уговора (с разлога грубе неблагодарности), којим је даропримац примио дароване некретнине у власништво и посед уз обавезу да ће дародавца издржавати ако тек међу странкама нема друкчијег споразума ниши може дародавац да тражи од даропримца протувредност за уживање покљоњених некретнина, ниши може обдарени, да тражи од дародавца да му овај врати противну вредност издржавања, јер се приход покљоњених некретнина и противна вредност издржавања компенцирају. Обдарени има права, да тражи од дародавца да му овај врати

уместо њега ислаћен дуг дародавчев, а исто тако има права, да тражи вредност инвестиција, извршених у поклоњене некретнине у колико су оне корисне и потребне биле.

(Кс. у Новом Саду, Рев. С. 361-935).

178.

Покојној жени досуђено супружанско издржавање, прелазом на наследнике са гледишта У. л. з. д. губи карактер алиментације.

(Кс. у Новом Саду, Рек. I. 329 1939).

Касациони суд рекурс извршеника не уважава, нападнути закључак Окружног суда потврђује.

Образложење: Првостепени је суд закључком својим од 3-VIII. 1939 број Г. 2306/932 на предлог извршеника обуставио извршни поступак налазећи, да су извршеници по Уредби о ликвидацији земљорадничких дугова заштићени земљорадници и да потраживање тражиоца извршења потиче из времена пре 20. априла 1932. године.

Рекурсни суд је првостепени закључак преиначио и предлог извршеника ради суспендовања извршног поступка одбио.

Против тога закључка поднели су извршеници ревијски рекурс предлажући, да се побијани закључак преиначи и првостепени закључак на снази одржи, а тражиоци извршења пресуде на снашање првостепених и рекурсних трошкова.

Касациони суд размотривши списе налази, да разлози рекурса нису основани.

Извршеници су неспорно по цитираној Уредби заштићени земљорадници, но тражиоци извршења су се противили обустави извршног поступка из разлога: што се потраживање односи на алиментацију жене, које је у см. чл. 3 тачка 4 У. л. з. д. изузето из заштите, јер су тражиоци извршења у горем материјалном положају него извршеници, према чему, да се за конкретан случај не-

мају за извршенике применити олакшице, које им даје У. л. з. д. у смислу чл. 3 тачка 9 исте Уредбе.

Није спорно, да извршење не води више жена за досуђену јој алиментацију, већ њени наследници у име алиментације досуђене пок. њиховој предници супр. К. Л. за доспелу алиментацију до њене смрти.

Прелазом потраживања с наслова супружанског издржавања, које је супрузи досуђено, на њене наследнике, губи исто карактер алиментације, но у овом случају се ради о потраживању, које је тужитељу досуђено на том основу, што су тужени суђени на темељу § 2 тачка 3 закона о побијању правних дела ван стечаја.

Како је дакле правомоћно установљено, да су извршеници дошли до имања стеченог побијаним правим послом према повериоцу, дакле у сврху оштећења истог, односно у сврху, да се тим онемогући отплата тражбине тражиоца извршења, то Касацциони суд налази, да извршеници у погледу тражбине тражиоца извршења не уживају заштиту по Уредби о ликвидацији земљ. дугова, јер су до имања, из ког би се тражиоци извршења имали осигурати, дошли путем правомоћно побијаног правног посла, па на темељу таквог посла, извршеног у циљу оштећења и изигравања веровника не могу уживати заштиту. Ваљало је стога рекурсно решење потврдити и рекурс извршеника из горњих разлога одбити.

Нови Сад, 12 јануара 1940 године.

179.

По ст. 8 чл. 2 Улз. дужник је на тражење веровника или другог заинтересованог лица, дужан да набави уверење о томе, да је земљорадник. Нема таквог прописа, по коме би суд морао претходно саслушати ветовника или да мора чекати, да ли ће поверилац тражити ра се испита земљорадничко уверење извршеника; а по службеној дужности суд не испитује земљорадн. уверење.
(Кс. у Н. Саду, Рек. I. 8-939).

Касациони суд рекурс стечајног дужника уважава, оба закључка нижих судова укида, предмет враћа стечајном суду на мериторно решавање молбе за укидање стечаја.

Разлози: Стечајни суд услед закључка Апелационог Суда, којим је наредио стечајном суду да молбу стечајног дужника у питању земљорадничког својства узме у поступак, те донесе закључак да ли се на основу тога има стечај обуставити или не, стечајни суд донео је закључак којим позива повериоце стечајне масе да у року од 15 дана покрену поступак о побијању истинитости земљорадничког уверења, уколико оспоравају исто, уместо да је донео закључак о скидању стечаја на основу приложеног уверења. Рекурсни суд је одбацио рекурс стечајног дужника, који је уперен против овог закључка, са разлога да се овде ради о судском извијају а против овога закључка суда по 250 §-у Грпп., нема места правне леку, против чега се дужник сада жали.

Ова је жалба основана, јер према Уредби о ликвидацији земљорадничких дугова чл. 2 т. 8, суд ће на предлог заинтересованих лица испитати истинитост уверења и донети решење. Како у овом случају није било никаквог предлога са стране заинтересованих лица, то суд по службеној дужности није имао разлога да позива заинтересоване да ставе таки предлог, него је имао ствар мериторно да реши. Како по Уредби суд није могао без предлога захтевати од странака да исте ставе предлог за извијај, то није ни било места оваком извијају, па је оправдана жалба стечајног дужника на оваки судски поступак, услед чега је требало оба нижа закључка укинути и ствар вратити I. ст. суду на мериторно решавање ствари, тим пре јер је то земљорадничко уверење већ раније приложено, странке су о томе znale већ приликом решавања првог рекурса, поводом кога је Апелациони суд и наредио да стечајни суд по питању земљорадничког својства и укидању стечаја донесе одлуку, те су странке имале прилике уложити жалбу ако су мислиле да им је иста основана.

У Новом Саду, 26 фебруара 1940 године.

180.

Пропис из §-а 36 Улзд. у погледу давања нових исправа има се применити и онда, ако је уговор о зајму закључен усмено, дакле ако нема дужничке исправе. (Кс. у Новом Саду, Рек. 97-1939).

Касациони суд рекурс тужитеља не уважава, нападнути закључак Окружног суда одобрава.

Образложење: Првостепени је суд у целости удовољио захтеву тужбе налазећи, да је његова тражбина признањем туженог потпуно доказана, а да се околношћу, да је тужени земљорадник исти може бранити само у току извршног поступка.

Другостепени суд је уважио приговор недопустивости редовног правног пута, првостепену пресуду укинуо као ништавну и тужбу одбацио, јер је установио, да, пошто је тужени земљорадник заштићен Уредбом, да стога поступку код суда мора претходити поступак код административних власти у смислу Правилника о замени дужничких исправа новим облигацијама.

Против тога закључка поднео је рекурс тужилац предлажући, да се исти преиначи тако, да се одржи на снази првостепена пресуда.

Касациони суд размотривши списе поводом овог ре визијског рекурса налази, да је исти неоснован, јер је неспорно, да је тужени Уредбом заштићени земљорадник и да дуг потиче из доба пре 20 априла 1932.

Тужба је пак поднесена након што је већ ступила на снагу Уредба о ликвидацији земљорадничких дугова од 25 септембра 1936 као и Правилник о замени дужничких исправа новим облигацијама.

У смислу § 1 цитираног правилника имају веровници из чл. 36 цитиране Уредбе доставити општинској управи, надлежној за дужника, облигацију и обрачун према чл. 9 ст. 1 и 2 цитираног правилника, те ће само у случају, да се дужник не одазове позиву општинске власти или

у колико не би хтео потписати обвезницу, општинска власт упутити веровника на редовни суд.

У конкретном случају неспорно је, да односни претходни поступак није уследио, па је према томе призивни суд правилно поступио, кад је у смислу § 571 тачке 6 приговор недопустивости редовног правног пута уважио и у смислу § 572 Грпп. тужбу одбацио.

Навод рекурса, да у овом случају није требао претходити поступак о замени дужничких исправа новим облигацијама, јер да неспорно никаквих исправа није ни било, не може се уважити, јер ако је и одређено, да се дужничке исправе морају заменити новим исправама, из тог не излази, да тај поступак има изостати, ако нема дужничких исправа, јер се уговор о зајму може склопити не само писмено, него и усмено, како је то и овде случај, а смањење дуга и утврђење новог износа се у сваком случају мора извршити у смислу горе наведеног Правилника, па како то није уследило, то је закључак призивног суда потпуно на закону основан.

Нови Сад, 11 децембра 1939 године.

181.

Предмет тужбе за установљење не могу бити условљена права, ни захтев који ће можда у будуће настати. (Кс. у Новом Саду, Рев. 417-939.)

Касациони суд ревизију тужене не уважава, нападнута пресуду призивног суда потврђује.

Образложење: Првостепени је суд тужби делимично дао места у толико, што је изрекао, да тужиљи припада право, да после удаје потражује од тужене као наследника пок. Х. М. и до висине наслеђене имовине своту од 30.000 динара.

С осталим делом тужбе да је тужена дужна тужиљи дати приликом удаје у име мираза 30.000 динара, те опрему (штафир) у вредности од 5000 динара тужитељицу

је одбио, а парничне трошкове међу странкама је пребио. Поводом призива обеју парничних странака, Апелациони као призивни суд у Н. С. је првостепену пресуду мењао тако, да је тужитељицу с тужбом одбио и пресудио на плаћање првостепених и призивних трошкова и то с разлога јер је нашао, да је тужба преурађена пошто није наступио услов да тужиља може тражити мираз, а то је, јер јој до удаје не припада право тражити мираз и опрему, који услов још наступио није.

Против те присуде поднела је тужиља ревизију предлажући да се нападнута пресуда преиначи, тужена пресуди у смислу тужбе и на снашање парничних призивних и ревизијских трошкова.

Своју ревизију заснива на прописима § 597 т. 3 и 4 Грпп. Тврди, да је њена тужба, тужба ради установљења у смислу прописа § 323 Грпп. Истиче, да је тражила да се установи да је тужена обвезана на извесно давање, а у другом реду да јој тужена на дан венчања преда у име мираза 30.000 динара и штафир.

Сматра да је и други део тужбе, тужба ради установљења јер није тражила да тужена буде безусловно осуђена већ да се само установи њена обвеза плаћања ако се уда.

Тиме сматра да је хтела уштедити изнимне трошкове евентуалне нове парнице после удаје.

Надаље тврди, да је имала одређени правни интерес за утврђење једног и другог правног одношаја, те да је призивни суд погрешном правном оценом установио, да је тужба преурађена.

У колико би суд сматрао, да је тужбено тражење другог дела петита преурађено, требало је бар I. делу петита гледе установљења дужности плаћања — мираза и опреме удовољити.

Ти ревизиони разлози нису основани.

Из тужбе и читаве парнице је несумњиво, да тужиља у првом реду тражи да се установи њено право против тужене на мираз и опрему уз услов, да се уда.

Међутим предметом тужбе ради утврђења (установљења) § 323 Грпп. не може бити тражења да се утврди да је тужени дужан платити један одређени износ, када наступи неки услов (кад се у датом случају — тужитељици уда). Мада се овде употребљава форма утврђења, у таквом тражењу се не налази ништа друго, до тражења на осуду на једно будуће давање, а тужба пак на установљење будућег давања непостојећег још у доба подношења тужбе није могућа.

Условно пак право не може бити предмет тужбе за утврђење, па се стога том делу петита није могло удовољити, дакле не предлежи ревизијски разлог из § 597 т. 4 Грпп.

Не предлежи пак ни други горе наведени ревизијски разлог, јер позивни суд није противно садржини расправног записника установио да се тужиља није удала јер и ако је тужиља на расправи пред позивним судом 5 априла 1935 изјавила да се венчала 26-II 1935 у П., та околност и ако је за исту у ревизији предложила извод из матице венчаних није одлучна, да се установи да је она удата јер за питање благовремености или преурањености тужбе је у смислу § 502 Грпп. меродавно време када је донесена првостепена пресуда дотично када је закључена првостепена усмена расправа.

У то пак време (априла 1935) тужитељица неспорно није још била удата према чему околности, које настају после доношења првостепене пресуде па ма биле изнесене и доказано поткрепљене у правним лековима не могу доћи у обзир при решењу ове парнице.

Обзиром на горње стајалиште Касационог суда остали ревизијски наводи су беспредметни.

Како према томе не предлеже ревизијски разлози из § 597 т. 3 и 4 Грпп., да се позивна пресуда преиначи а нити да се укине, ваљало је ревизију одбити и одлучити као у диспозитиву.

Нови Сад, 13 децембра 1939 године.

182.

Ако је власништво некретнине, прибављене за време трајања брака убележено у половици на мужа, а у половици на жену, свака странка добија стварно право над својим делом као својом посебном имовином са којом и за време трајања брака може слободно располагати: оптеретити или отуђити. Тим својим правима у погледу ове своје одвојене имовине може се свака странка користити према свакоме, дакле и према своје самовласнику, те тако може тражити и укидање имовне заједнице. Ово правило не важи само онда, ако је некретнина за време брака купиена у шу сврху и са том наменом, да она остане заједничка за време трајања брачног живота.

(Кс. у Новом Саду, Рек. I. 314-1939).

Касациони суд рекурс не уважава, нападнути закључак рекурсног суда потврђује.

Образложење: Првостепени је суд предлог (захтев) Ш. А. рођ. В. гледе раскидања имовне заједнице некретнина ул. бр. 1489 општине Б. Б. и то парцеле кат. бр. 717 и дворишта у површини од 142 кв. хв. са њеним мужем Ш. Ф., а које би се раскидање имало перфектуирати продајом на јавној судској дражби, одбио налазећи да у смислу куријалне децизије број 41 за време трајања брака не може ни једна брачна странка тражити поделу или осигурање заједничке тековине против друге брачне странке.

Рекурсни суд је рекурс предлагача раскидања имовне заједнице уважио, првостепени закључак укинуо и суду првог степена наложио, да после допуне поступка о ствари поновно одлучи налазећи да у конкретном случају има места развргнућу сувласништва, у колико постоје и остали потребни предуслови.

Против тога закључка поднео је противник предлагача ревизијски рекурс предлажући,

1) да се рекурсни закључак преиначи, предлагачица са својом молбом одбије и осуди на снашање свих овим поступком проузрочених трошкова;

2) да се нападнути закључак укине и ствар врати рекурсном суду на поново расправљање и одуличивање, те предлагачица осуди на снашање трошкова овог поступка.

Касациони суд размотривши списе поводом овог рекурса налази, да ревизијско рекурсни разлози нису основани.

И ако је предлагачица у овом рекурсу тражила само преиначење, дочим је рекурсни суд одредио само укидање првостепеног закључка, није у томе садржана ништавост, јер је позивни суд својим решењем рекуренту стварно мање дао, него што је тражио, а у већем захтеву садржан је и мањи (укидање првостепеног закључка).

Да би раскидање имовне заједнице било у невреме, није противник предлагача ничим засведочио, па се тај разлог не може узети у обзир.

У свом поднеску од 21-II 1939 број Р. 166-1938/2 противник предлагача је изричито признао, да је предлагачица у фунтовници на упитном објекту (кућ. бр. 717 у Б. Б., уписана као фунтовна власница у половици дела па је стога неоснован његов рекурсни навод, да је порекао величину сувласничког дела.

Једино је он приговорио, да је купујући заједничку кућу за себе и предлагачицу, он дао више куповнине у износу од 12000 динара него предлагачица, те је и у разлозима рекурским навео, да је кућа купљена са одређеном наменом т. ј., да њој обе странке заједнички станују и искоришћују је до краја живота било које од странака; те да би се у крајњем случају имала једна од странака упутити на пут редовне парнице.

Касацион суд размотривши све разлоге налази, да ако је власништво некретнине прибављене за време трајања брака убележено у половици на мужа а у половици

на жену (као у овом случају), да свака странка добија стварно право над својим делом као својом посебном имовином, са којом и за време трајања брака може слободно располагати: оптеретити или отуђити.

Тим својим правима у погледу ове своје одвојене имовине може се свака страна користити према свакоме дакле и према свом савласнику, те тако може тражити и укидање имовне заједнице.

Не би било места укидању имовне заједнице онда, да је заједнички куп учињен у ту сврху и са том наменом да купљена некретнина за време трајања заједничког брачног живота странака остане заједничка, односно, да се заједница одржи дотле, док некретнина служи остварењу горње сврхе.

Како је међутим у датом случају неспорно, да су странке раскинуле заједнички брачни живот, јер одвојено живе, то све кад би се и доказало, да је међу странкама постојао споразум у погледу одржања заједнице — нема сметње, да се имовна заједница укине пошто је стварним престајањем брачног сажиха, престала она сврха за остварење које је служио споразум.

Та одбрана противника предлагача, да је он исплатио већи део куповне цене за купљену кућу, не може се узети у обзир стога, јер ако муж исплати већи део или целу куповну цену за купљену некретнину која је у земљишној књизи у једнаком сразмеру уписана као својина брачних другова онда се сматра, да је муж ову куповну цену поклонио својој жени, а за важност таквог купопродајног уговора који закључе брачни другови заједнички са трећем лицем није потребна јавнобележничка исправа.

Пошто тако нема разлога да се било рекурсни закључак преиначи и I. степ. успостави, било да се из других разлога укине, било пак, да се странке на парницу упуте, ваљало је закључак рекурсног суда потврдити.

Нови Сад, 21 фебруара 1940 године.

183.

Купац, који се прими, да ће о своје трошку манипулисати са купљеним житом смештеним у продавчевом магазину, да се исто не би искварило, тиме је извршио преузимање купљеног жита и стекао право својине. Та околност што је продавац остао у поседу кључа магазина у коме је било смештено жито, одвојено од осталог жита, није од важности, ако је продавац у том магазину имао још и свога жита, одвојено од продатог жита, па је тако имао права да располаже са осталим делом магазина.

(Кс. у Новом Саду, Рев. 583-1932).

Касациони суд ревизиону молбу тужене одбацује. Ревизионој молби тужитељевој места даје. Нападнуту пресуду Апелационог суда мења. Тужену осуђује да плати тужитељу 17760·50 динара у име главнице, надаље 5% камате на део главнице од 15013·62 динара почев од 1 јуна 1921 године до исплате; надаље у име трошкова пред I. степеним судом 5922— динара у име трошкова пред призивним судом 4700 динара, те у име ревизионог трошка 1248— динара, све то у року од 15 дана под теретом оврхе и то трошкове на руке тужитељевог правозаступника.

Разлоги: Касациони је суд услед ревизионе молбе тужене био разрешио пресуду Апелационог суда, јер је Апелациони суд био утврдио, да је спорно жито за тужену преузео М. Г., њен чиновник. Овоме је тужена приговарала наводећи да М. Г. није овлаштен да може за тужену преузети жито. Касациони суд је уједно одредио да се утврди, ко је преузео жито за тужену или од кога је М. Г. добио налог за преузимање жита, будући да пресуда Апелационог суда у том погледу није утврдила чињеничко стање.

Апелациони суд је сада утврдио да је М. Г. тај налог дао Е. Х. прокуриста тужене фирме, те је ово своје

установљење образложио. Ово установљење суда није нападнуто. Из овако утврђеног чињеничног стања произлази да је тужена још марта месеца 1920 године преузела жито од тужитеља и од то доба водила бригу о њему да га одржи у исправном стању. Према томе тужена је примила на себе и ту дужност да се брине даље о судбини тога преузетог жита.

Није могао овај суд примити онај закључак Апелационог суда да тужена није стекла право својине, већ да је тужена преузела жито само у манипулацију да се исто не би искварило, као што то апелациона пресуда у образложењу сада наводи, а које је образложење у противности са њеним ранијим закључком, јер М. Г. неби имао никаква разлога да узима у манипулацију туђе жито и то по налогу прокуристе тужене фирме, да тужена фирма сноси издатке за туђе жито, а што је најглавније да прими на себе одговорност за исправно манипулисање и евентуалну штету а да се за то нема никаква разлога.

Против тога не говори ни она околност што је кључ од магазина и даље остао у поседу тужитељевих људи и самога тужитеља, јер иако је то жито које је припадало сада већ туженој било одељено и посебно у магазину смештено и чија је количина по утврђењу суда износила 1224 мц., код преношења било поновно мерено, те би тужена платила само за ону количину коју би фактично преузела. Приговор тужене да она неби преузела жито „ан блок“ у немереној количини, такође је неоснован, јер је међу странкама неспорно и пресуда Апелационог суда је и утврдила, да је тужена од онога жита купила 1200 мц., које је у магазину било посебно смештено и чија количина је износила 2424 мц., од које количине је В. купио и однео пре тужене 1200 мц. Цела преостала количина припадала је туженој и тужена је ту количину целу и преузела.

У тој количини настао је мањак од мц. 127 и 24 кг. услед жишка. Касациони суд не прима онај закључак

Апелационог суда, јер је Апелациони суд утврдио да је тужена преузела ово жито у манипулацију баш са тим задатком да спречи да се исто не би искварило и то зато што је неспорно да је тужена баш то жито купила. У магазину осим тога било је још жита које је на другом месту лежало потпуно одвојено и према утврђеном стању ствари, за ово жито тужена се није бринула.

Околност што је кључ остао код тужитеља не сведочи у корист тужене, јер је тужитељ у магазину имао свога жита, те је природно да је кључ задржао за себе, а већ и зато што је имао право да са осталим делом магазина слободно располаже.

Услед оваког стања ствари требало је тужитељу досудити и камате иза главнице од Дин. 15013·62 са којом главницом је тужена према већ утврђеном чињеничном стању била у задоцњењу са плаћањем, услед чега је тужена дужна платити камату на ову главницу.

Исто тако је дужна тужена платити 6000·— круна за употребу магазина и 3900 круна трошкова око допреме угља. Напротив тужена је морала бити одбијена са приговором за урачунавање услед горњег стајалишта овога суда да је тужена жито преузела већ у марту, да је њено жито лежало у тужитељевом магазину услед чега је тужена дужна платити за употребу магазина да тужена у име камата не може тражити ништа јер тужитељ по горњем стајалишту није био у задоцњењу са плаћањем, те нема да плаћа затезне камате.

Трошкови око преноса угља терете тужену према већ утврђеном чињеничном стању.

Услед свега овога требало је ревизионој молби тужитељевој места дати и тужену осудити за насталу штету услед жишка, јер је висуну ове штете суд утврдио а која је штета настала услед рђавог манипулисања жита а на житу које је већ прешло у својину тужене, те је тужена дужна платити протувредност не само преузетог жита него и оне количине која је пропала кривицом тужене.

Ревизиону молбу тужене требало је одбацити према §-у 521 Грпп.

У Новом Саду, 28 јануара 1937 године.

184.

Касациони суд је осудио мужевљеве родитеље на плаћање издржавања синовљеве жене, и ако је утврђено, да син има преко 4 јушара земље, — налазећи да тај иметак туженог мужа није довољан да тужитељици осигура несметану и уредну наплату досуђеног месечног издржавања од 600 динара.

(Кс у Н. Саду, Рев. II. 738-938).

Касациони суд ревизију тужитељице уважава и пресуду призивног суда преиначује тако да тужитељици досуђено издржавање повисује на 600 динара месечних те на плаћање ове своте обвезује и другоредног туженог З. Ј.

Ревизију прворедног туженог З. С. одбија.

Осуђује тужене да су тужитељици у име трошкова ревизионога поступка дужни платити, у року од 15 дана под претњом оврхе, 1356 динара.

Разлози: Тужитељица је у тужби навела да ју је муж прворедни тужени злостављао и зато приморао да га напусти. Тражила је да се осуди да јој у име издржавања плаћа месечно 600 динара, и како тужени привређују у економији свога оца, другоредног туженог, тражила је тужитељица да се на плаћање своте од 600 динара месечних и он осуди. — Тужени су порекли наводе тужбе и тврдили су да је тужитељица прворедног туженог напустила без разлога; порекли су да би прворедни тужени привређивао у очевој економији, а приговорили су и висини своте коју тужитељица потражују. Тврдили су да прворедни тужени има свога властитога иметка из кога би могао плаћати издржавање ако би на то био осуђен; да и тужитељица има свога властитог

иметка, а да је способна и за привређивање и да се на тај начин може сама издржавати.

Првостепени суд, Окружни суд у Н. С., дао је тужби места и тужене осудио према тужбеном захтеву, док је призивни суд, Апелациони суд Н. С., првостепену пресуду делимично преиначио, снижавајући тужитељици досуђену своту на 400 динара месечних и обвезујући на плаћање ове само прворедног туженог З. С.

Касациони суд је, уважавајући ревизију тужитељице, повисио месечну своту за њено издржавање на 600 динара, налазећи да је тужитељици толика свота за издржавање потребна. Истина да тужитељица има и своје земље, коју је однела у мираз и половину од некретнина у зк. ул. општине Ж. број 2865, која је грунтовно преписана на њено име, али и прворедни тужени признаје да ту земљу обрађује и ужива само он и да тужитељица од ње нема никакве користи. А како је призивни суд установио да прворедни тужени привређује у газдинству свога оца, ваљало је на плаћање досуђене своте обвезати и другоредног туженог, узимајући да вредност рада који тужени улаже у економији од 92 јутра земље, одговара своти из које се за издржавање тужитељице може одвајати месечно 600 динара. Истина да прворедни тужени има нешто и своје имовине (4 јутара и 990 кв. хв. земље), али је Касациони суд морао да прими као основан навод тужитељичин, да тај иметак туженога није довољан да јој осигура несметану и уредну наплату месечног издржавања од 600 динара које јој је досуђено, па је зато на плаћање те своте обавезао и другоредног туженог З. Ј.

Тужитељици, која је са ревизијом успела, ваљало је досудити и трошак ревизионога поступка у см. §-а 143 и 152 Грпп.

Нови Сад, 23 децембра 1939 године.

* * *

Судска пракса. Родитељи мужевљеви само онда одговарају за издржавање синовљеве жене, ако је син са пристанком својих

родитеља довео своју жену у родитељску кућу, и ако син који је без иметка у претежној мери улаже своју ралиност у газдинство, предузеће или радњу својих родитеља. (К. 3904-920).

При установљавању своте за издржавање жене има се узети у обзир друштвени положај мужа који је имао приликом развода, као и имовне прилике брачних другова у времену установљавања. (К. 4884-934).

Мужа не ослобађа од дужности издржавања жене, то, што жена има свога приватног имања, али се ова имовина има узети у обзир при установљавању своте за издржавање. (К. 236-97, — 467-898, — 511-904.)

При установљењу обима, висине обвезе издржавања жене, има се узети у обзир мужевљево имовно стање, а не имовно стање мужевљевог оца, чак ни онда, ако је и мужевљев отац дужан на издржавање своје снахе. (Кс. Н. С. Рев. 670-937).

Види: II. 59, — VI. 23, — IX. 168, — X. 138, — XII. 52, — XIII. 2, — XVI. 153, — XVII. 153, — XIX. 21, — XX. 61.

185.

Не мења правну ваљаност уговора о издржавању жене, то, што је брак касније разведен из женине кривице, кад је муж већ приликом закључења уговора знао за недостојност жене, па је ипак закључио тај уговор, а није истодобно уговорио, да његова обавеза престаје, ако суд жену прогласи кривом.

(Кс. у Новом Саду, Рев. 1042-1938).

Ревизија туженика се не уважава и нападнута пресуда призивног суда се потврђује, те се уједно туженик осуђује да плати тужитељици на име ревизијског трошка своту од 281 динара, у року од 15 дана под претњом принудног извршења.

Образложење: Призивни суд није уважаио призив туженога, већ је првостепену пресуду којом је повишеној тужби тужитељице дано места, одобрио и пресудио туженог на исплату призивних трошкова.

Призивну пресуду напада са ревизијом тужени те ставља ревизијски предлог да се нападнута пресуда пре-

иначе, тужитељица са тужбом одбије и пресуди на исплату парничних првострпених, призивних и ревизионих трошкова.

Тужени оснива ревизију на разлозима из бр. 1, 2, 3 и 4 § 597 Грпп.

На ревизију туженог, тужитељица је на време дала одговор.

Образлажући своју ревизију тужени наводи, да је он увек порицао правни основ тужбе и тврдио да јавно-бележнички уговор од 27 фебруара 1932 нема правне важности, јер када је овај склопио да је био (тужени) у извињавајној заблуди и на доказ тога позвао се је на списе бракоразводне парнице између њега и тужитељице број 1103-32 Окружног суда у П., али је тај предлог суд одбио; и призивни суд није уважио тај предлог, наводећи да се је тужени тобож тог предлога одрекао прећутно.

Ова је жалба неоснована.

Из записнака од 21 октобра 1937 види се, да тужени није ставио никакав предлог за набаву списка број 1103-1932, а у осталом такав предлог није требао ни ставити овда, јер су ти списи већ били код суда (првостеног) употребљени као доказно средство, како се то види из записника од 31 маја 1933.

Призивни је суд баш на основу тих списа установио, да не постоји извињавајућа заблуда туженог при саставу јавно-бележничке исправе од 27 фебруара 1932, јер је за недостојност тужитељице тужени знао, наиме дознао за све оно што је навео у бракоразводној тужби 2—3 дана после Св. Саве 1932, знао је по томе за недостојност око 27 јануара 1932, а уговор о издржавању је склопљен 27-II. 1932, па не може зато бити говора, да је тужени у моменту склапања јавно-бележничког уговора о издржавању био у заблуди у погледу достојности тужитељице. Тужени је покренуо бракоразводну парницу раније (од 27-II. 1932), знао је дакле за кривицу тужитељице, па ипак је склопио уговор о издржавању жене (тужитељице) 27-II. 1932, дакле не може се говорити да је био у заблуди.

Наводи даље тужени у ревизији, да је правомоћном пресудом Касационог суда у Новом Саду од 13-И. 1936 разрешен брак између туженог и тужитељице и то из кривице тужитељице у овој парници; од тада је тужитељица престала бити његовом женом, па не може да буде ни пресуђен на плаћање алиментације жени која је проглашена кривом и која није више његова супруга.

Неоснована је и ова жалба. У првом реду тужени је пресуђен да плати издржавање тужитељици до 31-ИИ. 1935 а пресуда у бракоразводној парници је постала правомоћна, према наводу самог туженога 13-И. 1936, дакле до 31-ИИ. 1935 тужитељица је била још његова супруга. Али без обзира на то, не коси се са моралом, ако ће тужени да плаћа издржавање и ако је тужитељица била кривом проглашена у бракоразводној парници, јер када је тужени покренуо бракоразводну парницу, знао је за кривицу тужитељице, па је ипак иза тога склопио уговор о издржавању тужитељице, а основ је тужбе баш уговор од 27 фебруара 1932.

Ради ових разлога, као и оних призивног суда, који се у целости усвајају, ревизија туженог као неоснована није била уважена, већ нападнута пресуда призивног суда одобрена.

Расположење о трошковима ревизионог поступка оснива се на §§ 143 и 152 Грпп.

Нови Сад, 16 новембра 1939 године.

186.

Ако је продавац дужан купцу предати некретнину бестеретно, све докле, док није брисано заложно право, продавац не може тражити, да се куповна цена исплати на његову руку. Но ако је купац већ ступио у посед купљене некретнине, продавац може тражити, да се куповна цена стави у судски депозит.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II, 799-1935).

Касациони суд ревизију туженога не уважава пресуду призивнога суда одобрава и осуђује туженога да плати тужитељу на име ревизијског трошка у року од 15 дана под теретом присилног извршења 675 динара.

Разлози: Призивну пресуду напада ревизијом тужени.

Жали се, да је тужитељица изменила основ тужбе, чему се је он противио, па с обзиром на § 330 Грпп. није се могла измена уважити.

Ова жалба није основана. Тужитељица је само пристала на то, да се свота, коју у тужби тражи, стави у судски депозит, док се не избришу терети са проданих некретнина, које је продала без терета. У томе се не налази промена тужбе, већ сужење тужбеног захтева, што је дозвољено по §-у 330 Грпп.

Није основана ни жалба, да тужени није могао бити суђен, да ту своту стави у судски депозит, јер да он није дужан платити, док постоје терети.

Није основана та жалба зато, јер се тужени налази већ и у поседу купљених некретнина, па је дужан према уговору и исплатити куповнину. Но како је тужитељица продала му некретнине бестеретно, то је баш његово право, да новац стави у судски депозит, из којег ће га продаваатељица моћи дићи, кад терете избрише.

Даље се жали тужени, да није он купац некретнина, већ његов брат С., који је некретнине купио за свој рачун и обавезао се тужитељици куповнину он исплатити, а све то у сврху регулисања односа између њега и туженог.

Ова жалба није основана, јер је тужени тек у призиву навео, да је његов брат купио земљу од тужитељице за свој рачун а ради уређења правног односа са туженим, па ову околност као нову призивни суд није ни могао узети у обзир према § 576 Грпп.

Поред тога суд је установио, да је брат туженог купио земљу баш за туженог, потписао на уговору његово име, што је тужени одобрио, а тужени ни не тврди,

да је његов брат приликом склапања уговора продаватељици рекао, да он купује земљу за свој рачуи и да ће ју он исплатити, а не тужени, који је у уговору означен као купац.

Није основана ни жалба, што је прививни суд установио да утужена тражбина није заштићена по уредби о заштити земљорадника.

Тужени сматра да је он заштићен, јер купопродајни уговор на основу којег тужитељица тражи исплату куповнине јесте новација једног ранијег уговора из времена пре 19 априла 1932.

Међутим прививни суд је установио, да тужени није доказао, да су у ранијем уговору као и у садашњем исте странке и иста цена.

Тужени не образлаже зашто то установљење не ваља.

Позивање на то, да из спроведеног поступка горње не произлази, није прописно образложење ревизије, које би Касациони суд могао у обзир узети, јер није тужени навео, из којег спроведеног доказа излази противно.

Међутим баш из исказа сведока Др. М. излази да се не ради о новацији, јер је ранији уговор по споразуму странака стављен ван снаге.

Жалба, да прививни суд није могао изменити горњу чињеницу, јер да се тужитељица није придружила прививу, није основана, јер тужитељица није ни могла поднети привив, кад је пресуда у диспозитивом делу за њу повољна.

Из тих разлога Касациони суд није могао уважити ревизију туженог.

Пресуда о ревиз. трошку се оснива на §§ 143 и 152 Грпп.

Нови Сад, 3 фебруара 1940 године.

* * *

На основу таквог купопродајног уговора, у коме уговорне странке нису чинили никакво расположење у погледу дуга укњиженог на продатим некретнинама, у томе случају, ако се судски

може установити то, да је продавац дужан купцу предати некретнину бестеретно, и купац докаже, да би исплатом куповне цене био изложен опасности поновног плаћања, продавац све дотле не може тражити да му купац безусловно исплати куповну цену, односно заостатак ове, на његове руке, док не издејствује брисање заложног права.

Но у извесним околностима, поглавито онда, када је купац већ у поседу некретнине, оптерећене заложним правом, продавац може тражити, да се куповна цена стави у судски депозит, а судија, узевши у обзир постојеће околности, може обвезати купца, да куповну цену, и поред тога што постоји заложно право, положи у судски депозит. (39. Децизија).

187.

У обновној тужби није довољно побијати само одлуку суда последњег степена, него је потребно побијање и оних нижестепених одлука, које су одобрене одлуком суда последњег степена, дакле свих одлука које би требало преиначити у обновној парници.

(Ас. у Новом Саду, Пл. 791-939).

Апелациони суд у Новом Саду, као ревизиони суд не уважава ревизиону молбу обновног тужитеља и обвезује се обновни тужитељ да плати обн. туженој 690 дин. на име ревизионог трошка у року од 15 дана под претњом принудног извршења.

Разлози: Пресуду позивног суда напао је правременом ревизионом молбом обновни тужитељ, жалећи се да је позивни суд погрешно применио пропис § 571 зак. чл. I из 1911 г. кад је обновну тужбу одбацио само зато јер је њом нападнута само пресуда ревизионог суда, а нису изричито нападнуте и пресуде првостепеног суда и окружног суда донесене у првобитној парници

Ревизиона молба обновног тужитеља је неоснована с обзиром на прописе § 569 зак. чл. I/1911 г. по којима писмена тужба за обнову парнице треба да садржи ознаку нападнуте пресуде и изјаву обнове.

С обзиром на то, да је пресудом ревизионог суда

у првобитној парници одржана на снази пресуда привног суда, а том пресудом је била одобрена пресуда првостепеног суда за исхођење друкчије мериторне одлуке по главној ствари у овом спору, није довољно побијање само пресуде ревизионог суда из првобитне парнице, него је потребно побијање и одобрених пресуда привног и првостепеног суда, пошто би услед пресуда првостепеног и привног суда првобитне парнице остале ове пресуде на снази, јер окружни суд као суд другог степена услед стављања ван снаге пресуде привног суда уз одржање на снази пресуде привног суда, неби могао донети новију пресуду привног суда.

Из тих разлога је овај ревизиони суд према прописима I. ст. § 543 зак. чл. I/1911 пресудио као у диспозитиву, а о ревизионим трошковима је одлучио по прописима IV. ст. § 543 применом I. ст. § 508 зак. чл. I/1911 године.

Нови Сад, 23 децембра 1939 године.

* * *

О обнови парнице види: V 117. — X. 25, 69, 87, — XI. 68, — XII. 18, — XIV. 2, 91, 138, 152, — XV. 74, — XVI. 6. 84, — XVII 9, 100. — XIX. 94, 265, 298, — XX. 62.

188.

Код обновних тужби нема места донашању пресуде услед изостанка.

(Кс. у Новом Саду, Рек. II. 319-1938).

Касациони суд рекурс К. Ј. не уважава, нападнути закључак потврђује.

Разлози: Правилно је Окружни суд по службеној дужности укинуо побијану пресуду као ништавну и ствар вратио суду I. степена да поступак настави и донесе нову одлуку, а са разлога, што по § 631 Грпп. код обновних тужби нема места донашању пресуде услед изостанка.

Ш. П. С. / 382

РАСПИС

Министарства праде бр. 10.092 од 17-И. 1940 год, у предмету хитног решавања захтева Држ. хипот. банке.

Господину

Петседнику Окружног суда

Старешини Среског суда.

Министарство правде доставило је овом Претседништву акт број 10092 од 17 фебруара 1940 године ове садржине:

Господин Министар финансија доставио је Господину Министру правде акт Пов. број 34-VIII од 2-И 1940 године ове садржине:

„У последње време многи дужници Држ. Хипотекарне банке заведени од разних демагошко-политичких агитатора паролом да ће им дугови бити опроштени, не одговарају уредно својим обавезама, и ако је она последњих година учинила све што је било у њеној моћи, да им те обавезе олакша до крајњих граница могућности.

Због тога, Државна Хипотекарна банка принуђена је, да према таквим — неуредним дужницима иступи врло енергично и судским путем тражи наплату својих потраживања. Међутим, судови не показују довољно предусретљивости и разумевања према оваким захтевима Држ. Хипотекарне банке, и ако су према специјалним прописима који важе за ове случајеве, њене захтеве дужни сматрати хитним и по њима првенствено поступати.

Тим поводом, част ми је умолити Вас, Господине Министре, да изволите препоручити судовима, да у оваквим случајевима захтеве Држ. Хипотекарне банке одмах узимају у поступак“.

Министарству правде част је умолити Претседништво да изволи са предњим упознати подручне му судове и скренути им пажњу на пропис чл. 55 Закона о уређењу Држ. Хипотекарне банке по коме се сви предмети овакве природе сматрају као хитни.

Горњи распис достављам г. г. члановима овог Апелационог суда ради знања г. г. Претседницим Окружних судова ради достављања подручним им судовима с тим наређењем, да ми о учињеноме поднесу извештај у року од 8 дана.

Потребне отправке расписа за подручне судове шаљем у прилогу.

Нови Сад, 22 фебруара 1940 године.

Жив. П. Поповић, претседник Апелационог суда.

ЧУВАЈМО ЈУГОСЛАВИЈУ!

У пажњу г.г. претплатницима

Отварајући претплату за XX. годину, саопштавамо, да претплата за 1940 год. остаје за **судове, судије, судијске и адвокатске приправнике** Дин. 60.—, док за остале претплатнике Дин. 120.

Умољавамо г.г. претплатнике, да нам претплату изволе послати одмах у почетку године, пошто је наш лист упућен једино на претплату.

Овим путем поново позивамо оне наше п. претплатнике, који нам насупрот многобројних опомена још ни до данас нису исплатили претплату за раније године, да то изволе учинити у што краћем року, јер ћемо им иначе морати обуставити даље слање нашег листа, а поред тога остварити своје тражбине судским путем.

Саопштавамо и то, да се код Уредништва још могу добити „Збирке“ из год. 1925, 1926, 1928—1931, 1934—1939, и то свако годиште по 100 динара. **Судови, судије, судијски и адвокатски приправници ова ранија годишта — док их још има на складишту — могу добити у пола цене.**

Исто тако се код Уредништва могу добити св. 1—5 судске праксе. Цена сваке свеске је Дин. 10.

Нови Сад, 15 јуна 1940 год.

Уредништво „ЗБИРКЕ“
НОВИ САД

Др. Илије Огњановића 18.

Телефон 24-98.

Чек, рачун 51.660.

Власник рачуна Др. Никола Игњатовић, Нови Сад.